

Gudsfruktan i Koranen och Sunnah

— En akademisk genomgång

Gudsfruktan, *taqwa*, utgör en av islams mest centrala etiska och andliga principer. Begreppet återkommer över 250 gånger i Koranen och fungerar som en sammanhållande norm för människans relation till Gud, till sig själv och till samhället. I klassisk islamisk teologi definieras *taqwa* som att "sätta en skyddande barriär mellan sig själv och Guds vrede genom lydnad och avhållsamhet från synd" (Ibn Rajab al-Hanbali, *Jami' al-Olum wa-l-Hikam*). Denna artikel undersöker hur *taqwa* framställs i Koranen och i profetens Sunnah, samt hur begreppet förstås i den tidiga exegetiska traditionen.

Gudsfruktan i Koranen

Koranen presenterar *taqwa* som både en inre disposition och en praktisk livshållning. Redan i sura al-Baqarah framställs gudsfruktan som en förutsättning för vägledning: **"Detta är Skriften, om vilken inget tvivel råder, en vägledning för de gudsfruktiga."** (Koranen 2:2)

Enligt al-Tabari innebär "de gudsfruktiga" (*al-muttaqun*) här de som "fruktar Guds straff och därför lyder Hans befallningar och undviker Hans förbud" (al-Tabari, *Tafsir*, ad 2:2). Ibn Kathir betonar att versen visar att vägledning inte är enbart intellektuell utan moralisk: den mottas av

hjärtan som är mottagliga för sanningen.

Koranen framställer även *taqwa* som det främsta måttet på mänsklig värdighet: **"Den mest ärofulla av er inför Gud är den som har störst gudsfruktan."** (49:13)

Al-Sa'di förklarar att denna vers avskaffar alla former av social hierarki och ersätter dem med en etisk hierarki baserad på fromhet och moralisk integritet.

Vidare kopplas *taqwa* till Guds närvaro och hjälp: **"Och den som fruktar Gud – för honom skapar Han en utväg."** (65:2)

Enligt al-Jalalayn syftar "utväg" (*makhraj*) på både världsliga och andliga lättnader, vilket visar att *taqwa* inte är enbart eskatologisk utan även praktisk i människans vardag.

Gudsfruktan i Sunnah

Profeten Muhammad ﷺ fördjupade förståelsen av *taqwa* genom sina uttalanden och sitt exempel. I en välkänd hadith säger han: **"Taqwa finns här"**, och pekade tre gånger mot sitt bröst (Muslim, nr. 2564).

Denna hadith visar att gudsfruktan är en hjärtats egenskap som sedan manifesteras i handling. Ibn Rajab kommenterar att profetens gest understryker att *taqwa* inte reduceras till yttre ritualer utan kräver inre medvetenhet och moralisk vaksamhet.

I en annan hadith sammanfattar profeten *taqwa* som en helhetsprincip för livet: **"Frukta Gud var du än är."** (al-Tirmidhi, nr. 1987)

Denna korta men omfattande instruktion visar att *taqwa* inte är begränsad till särskilda tider eller platser, utan är en ständig etisk kompass.

Sunnah framhäver även att *taqwa* är den bästa gåva en människa kan bära med sig: **"Ingenting är tyngre på vågen än god moral."** (al-Tirmidhi, nr. 2003)

Eftersom god moral är en av *taqwas* främsta frukter, visar hadithen att gudsfruktan är en av de mest belönade egenskaperna på Domedagen.

Klassisk tafsir och teologisk förståelse

De klassiska kommentatorerna utvecklade begreppet *taqwa* i flera dimensioner:

a) Al-Tabari

Definierar *taqwa* som "att skydda sig från Guds straff genom att följa Hans befallningar och undvika Hans förbud". Han betonar den juridiska och praktiska dimensionen.

b) Al-Jalalayn

Fokuserar på språkets kärna: *wiqayah* (skydd). *Taqwa* är att skapa ett skydd mellan sig själv och syndens konsekvenser.

c) Ibn Kathir

Kopplar *taqwa* till tro, lydnad och moral. Han framhåller att *taqwa* är grunden för all sann framgång i detta liv och nästa.

d) Al-Sa'di

Ger en mer andlig och psykologisk tolkning: *taqwa* är att "göra det Gud älskar och lämna det Han ogillar, av kärlek och vördnad inför Honom".

e) Bernström och Abdullah Yusuf Ali

I sina svenska och engelska översättningar betonar de att *taqwa* inte enbart betyder "fruktan" utan även "gudomedvetenhet", "fromhet" och "moraliskt ansvar".

Gudsfruktan som etisk och social princip

Koranen framställer *taqwa* som en kraft som formar både individen och samhället. Den leder till:

- självdisciplin (91:7-10)
- rättvisa (5:8)
- sanningsenlighet (9:119)
- ödmjukhet (31:18-19)
- solidaritet och goda gärningar (3:133-134)

Sunnah förstärker detta genom att visa hur profeten ﷺ levde *taqwa* i

praktiken: genom mildhet, rättvisa, tålamod och integritet.

Uttalanden från Sahaba och Salaf om Gudsfruktan

Omar ibn al-Khattab (radiyallahu ‘anhu)

Omar gav en av de mest kända definitionerna av *taqwa*. Han frågade Ubayy ibn Ka‘b om innebörden, och Ubayy svarade:

"Har du gått på en stig med törnen?" Omar sade: "Ja." Ubayy sade: **"Vad gjorde du?"** Omar svarade: "Jag drog ihop mina kläder och var försiktig." Ubayy sade: **"Det är taqwa."** (Källa: Ibn Kathir, *Tafsir*, ad 2:197; al-Hakim, *al-Mustadrak*, 2/349)

Detta uttalande visar att *taqwa* är **ständig vaksamhet**, att undvika syndens "törnen" och skydda sitt hjärta och sina handlingar.

Ali ibn Abi Talib (radiyallahu ‘anhu)

Ali gav en omfattande och djupt teologisk definition:

"Taqwa är att frukta den Mäktige, att handla enligt uppenbarelsen, att vara nöjd med det lilla och att förbereda sig för avresan (döden)." (Källa: Ibn Abi Shaybah, *al-Musannaf*, 7/182)

Här sammanfattas *taqwa* i fyra pelare: fruktan, lydnad, asketisk nöjdhet och eskatologisk medvetenhet.

Ibn Abbas (radiyallahu ‘anhuma)

Ibn Abbas definierade *taqwa* som:

"Att lyda Gud och inte trotsa Honom, att minnas Honom och inte glömma Honom, att tacka Honom och inte förneka Honom." (Källa: al-Tabari, *Tafsir*, ad 2:197)

Detta är en av de mest citerade definitionerna i tafsir-litteraturen.

Hasan al-Basri (d. 110 AH)

Hasan al-Basri, en av de mest inflytelserika tabi‘in, sade:

"Taqwa är att undvika det som Gud har förbjudit och att fullgöra det som Gud har befallt. Den som gör detta är en muttaqi." (Källa: Ibn al-Jawzi,

Sifat al-Safwah, 3/224)

Han sade också:

"Den gudsfruktige är den som fruktar att hans goda gärningar inte accepteras." (Källa: al-Dhahabi, *Siyar A'lam al-Nubala'*, 4/586)

Talq ibn Habib (d. 100 AH)

Talq gav en definition som ofta citeras i teologiska verk:

"Taqwa är att handla i lydnad mot Gud, i ljuset av Guds ljus, i hopp om Guds belöning; och att lämna olydnad mot Gud, i ljuset av Guds ljus, av fruktan för Guds straff." (Källa: Ibn al-Mubarak, *al-Zuhd*, nr. 473)

Detta är en av de mest systematiska definitionerna och används ofta i modern teologi.

Sufyan al-Thawri (d. 161 AH)

En av de stora imamerna bland salaf sade:

"De kallade inte mycket kunskap för kunskap. Kunskap är endast taqwa." (Källa: Ibn Rajab, *Jami' al-Olum wa-l-Hikam*, s. 225)

Detta visar hur salaf såg *taqwa* som kunskapens frukt och mål.

Abdullah ibn al-Mubarak (d. 181 AH)

Han sade:

"Taqwa är att lämna det som är tvivelaktigt av rädsla för att falla i det förbjudna." (Källa: al-Bayhaqi, *Shu'ab al-Iman*, 5/342)

Detta anknyter till hadithen om halal och haram i Sahih Muslim.

Fudayl ibn 'Iyad (d. 187 AH)

Fudayl gav en djupt andlig definition:

"Taqwa är att Gud inte finner dig där Han förbjudit dig, och att Han inte saknar dig där Han befallt dig." (Källa: al-Dhahabi, *Siyar*, 8/427)

Detta är en av de mest citerade definitionerna i sufisk och etisk litteratur.

Sammanfattande analys

Sahaba och salaf beskriver *taqwa* genom fyra återkommande teman:

1. Vaksamhet och självdisciplin

Att undvika syndens "törnen" (Ubayy, Omar).

2. Lydnad och moralisk integritet

Att göra det Gud älskar och lämna det Han ogillar (Ibn Abbas, Hasan al-Basri).

3. Inre medvetenhet och hjärtats renhet

Att frukta att handlingar inte accepteras (Hasan al-Basri).

4. Helhets orienterad Guds medvetenhet

Att vara där Gud vill se dig och undvika det Han förbjudit (Fudayl).

Dessa uttalanden kompletterar Koranens och Sunnahs presentation av *taqwa* och visar hur de första generationerna levde begreppet i praktiken.

Slutsats

Gudsfruktan, *taqwa*, är inte enbart en känsla av fruktan inför Gud, utan en helhetsorienterad livshållning som förenar tro, moral, disciplin och medvetenhet. Koranen och Sunnah framställer *taqwa* som den högsta mänskliga dygden och den främsta vägen till Guds närhet, hjälp och belöning. De klassiska kommentatorerna har fördjupat denna förståelse genom att visa att *taqwa* är både en inre och yttre process: ett hjärtats tillstånd som formar människans handlingar och karaktär.

KORANEN & SUNNAH

- [Handlingar som upphäver en individens Islam](#)
- [Mänsklighetens akuta behov av denna religion](#)
- [Tawfiq kommer endast från Allah](#)
- [Det onda kan aldrig tillskrivas Allah](#)
- [De enorma fördelarna med tawakkul på Allah](#)
- [Tawhids centrala betydelse och farorna med innovation och shirk](#)

- [Mer vilsna än boskap](#)
- [Bönetider för Sverige](#)
- [Bönetider för 135 städer i sverige](#)
- [Bönen gudomlig befallning](#)